

Vastauskooste Barnahus-hankkeen 18.1.2021 [Väkivalta- ja traumawebinaarissa](#) vastaamatta jääneisiin yleisökysymyksiin:

1) Miten tukea lasta ennen esitutkintaa tai esitutkinnan aikana?

Esitutkinta ei milloinkaan saa olla este lapsen tarpeen mukaiselle hoidolle ja tuelle. Hoidon ja tuen muotoja ja tapoja on kuitenkin syytä pohtia suhteessa esitutkinnan vaatimuksiin, sillä lapsen oikeuksien kannalta myös esitutkinnan onnistuminen on tärkeää. Terapeuttisen avun suhdetta esitutkintaan on käsitelty LASTA-hankkeen raportissa ([THL – Raportti 2/2017](#)):

”Samanaikaisesti, kun tutkitaan rikosepäilyä, lapsi voi olla myös terapeuttisen avun tarpeessa. Rikostutkinnan ollessa vielä kesken on kuitenkin eettisesti arveluttavaa sekä tutkinnan laatua ja luotettavuutta heikentävää lähteä terapiatyöskentelyyn lapsen kanssa toteuttamalla traumafokusoitunutta terapiaa. Sen sijaan lapsella ja muulla perheellä on usein tarve tilanteen käsittämiseen ja psykososiaalisten reaktioiden hallitsemiseen. Tähän tarkoitukseen voidaan käyttää terapeuttisia menetelmiä, jotka välttävät muistikuvien käsittelyä ja fokuoivat psykososiaalisen selviytymisen tukemiseen. Mikäli terapeuttinen työskentely tapahtuu tutkinnan aikana, sen tulisi keskittyä resilienssin vahvistamiseen, ahdistuneisuuden vähentämiseen ja oireiden hallintaan”

Aihetta on käsitelty myös 12.5.2020 järjestetyssä webinaarissamme [Mitä tehdä, kun epäilee lapseen kohdistuvaa väkivaltaa?](#) (webinaarin videotallenne) ja siihen liittyvässä vastauskoosteessa:

”Riippuu siitä, minkä ikäinen lapsi on kyseessä. Jos tiedetään, että lapsi on menossa poliisin kuultavaksi tai oikeuspsykologian/-psykiatrian yksikköön haastateltavaksi, on hyvä, ettei itse esitä hirveästi kysymyksiä. Lasta voi kuunnella ja sanoa, että olet menossa tällaiseen paikkaan puhumaan ja on hyvä, että kerrot siellä mitä sinulle on tapahtunut. Rikosprosessi on tietyllä tapaa lapsen osalta ohi, kun häntä on kuultu, vaikka oikeudenkäynti tulee vasta myöhemmin. Jos lapsi haastattelunsa jälkeen haluaa kertoa asiasta päiväkodin työntekijälle, opettajalle tai jollekin muulle luottoaikuiselle, voi ja kannattaakin kuunnella. Kokemuksesta voi myös kysyä. Siitä ei ole haittaa. Ei ole hyvä, että lapselle läheiset aikuiset alkavat liikkua varoa sitä, miten he tukevat lasta, jos lapsi hakee turvaa ja tukea.”

2) Onko teillä tietoa tai tutkimusnäyttöä seksuaalisen hyväksikäytön/trauman vaikutuksista erektiohäiriön syntyyn?

Konsultoimme asiasta Åbo Akademin professori Patrik Jerniä. Hän toteaa, että joissakin tutkimuksissa on osoitettu korrelaatio lapsuudessa esiintyvän seksuaalisen väkivallan ja myöhemmässä elämässä esiintyvän seksuaalisen toimintahäiriön välillä. Toistaiseksi ei kuitenkaan ole tutkimuksia, jotka osoittaisivat selkeän syy-seuraussuhteen seksuaalisen väkivallan ja seksuaalisten toimintahäiriöiden välille. Yleisesti voidaan todeta, että seksuaalisen väkivallan ja lapsuuden traumaattisten kokemusten seuraukset ovat monimuotoisia. Samoin seksuaalisten toimintahäiriöiden taustalla olevat syyt ovat monimuotoiset. Syy-seuraussuhteiden tutkiminen

laadukkailla tutkimusasetelmilla on vaikeaa. Erektiohäiriöiden arvioinnissa on tärkeää kokonaisvaltainen kartoitus, joka kartoittaa myös orgaaniset syyt.

3) Onko TF-KKT (traumafokusoitu kognitiivinen käyttäytymisterapia) käyttökelpoinen myös pitkäkestoisen tai monimutkaisemman traumatisoitumisen hoidossa?

Mallia esitellään tarkemmin muun muassa tuoreen raporttimme A-osassa, jonka vastuukirjoittajana toimi lastenpsykiatrian professori Ilona Luoma kollegoineen: [Miten toteutuu väkivaltaa kokeneen lapsen psykososiaalinen tuki? : Tuki ja hoitomuodot sekä potentiaalisten lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten tekijöiden ehkäisevä kuntoutus](#)

s. 24: ”*Hoitomallissa (TF-KKT) terapeutti mukauttaa hoidon kunkin lapsen ja perheen tarpeisiin sopivaksi, ja sitä voidaan soveltaa esimerkiksi monimuotoisen trauman hoidossa pidentäen terapiaa 25 hoitokertaan asti.*”

”*Hoitomallissa hoito voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen ja tyypillisesti noin kolmasosa hoitokäynneistä omistetaan kullekin vaiheelle. Monimuotoisen trauman hoidossa tarvitaan usein enemmän aikaa ensimmäiseen vaiheeseen, jolloin siihen käytetään keskimäärin puolet hoitokäynneistä.*”

4) Onko TF-KKT koulutusta suunnitteilla lähitulevaisuudessa?

Koulutus käynnistyy taas syksyllä 2021 ja haku siihen järjestetään tänä keväänä. Kannattaa seurata [hankesivujamme](#) ja sosiaalisen median kanavista [Twitteriä](#), joissa molemmissa tiedotamme, kun haku aukeaa.

5) Onko aloitetta hankkeelle, joka ajaisi itsetietoisuuden- ja tutkiskelun, tunnetaitojen ja kommunikaatiotaitojen opettamista oppiaineena kouluissa interaktiivisella tavalla?

Kysyjää saattaa kiinnostaa esimerkiksi Folkhälsanin tutkimuskeskuksen ja Helsingin yliopiston kanssa toteutettu Terve Oppiva Mieli (TOM) -tutkimushanke, jonka tavoitteena on tutkia tietoisuustaitojen vaikuttavuutta suomalaisten koululaisten hyvinvointiin ja oppimiseen. Tutkimuksesta ja sen tuloksista voi lukea lisää [täällä](#).

[Väkivallaton lapsuus -webinaarisarjassa](#) on myös käsitelty muun muassa turvataitokasvatusta väkivallan ehkäisytyössä (löydät tallenteen oheisen linkin kautta)

6) Mitenkähän pakolais- ja maahanmuuttajataustaisten kohtaama rasismi vaikuttaa heidän sitoutumiseen traumaterapioihin tai yleensäkin luottamus suomalaisiin viranhaltijoihin pääse syntymään?

Barnahus-hanke järjestää Itlan ja Helsingin kaupungin kanssa 5.3.2021 klo. 13–15 maksuttoman webinaarin [Vanhempana Suomessa - Ulkomaalaistaustaisille suunnatun psykoedukatiivisen](#)

[pilottiryhmän käsikirjan julkaiseminen ja pilotin esittely](#), jossa aihetta käsitellään tarkemmin.

Kannattaa ilmoittautua mukaan! Tilaisuudesta jää myös tallenne, joka on nähtävissä kaksi viikkoa tilaisuuden jälkeen.

7) Kaikenlaisissa lastensuojelun sijoituspaikoissa on tutkimusten mukaan esiintynyt lapsiin kohdistettua väkivaltaa. Miten sitä voidaan käsitellä lasten kanssa?

Kannattaa tutustua teokseen: *Hyvärinen, Sauli & Pösö, Tarja (toim.) (2018) Lasten haastattelu lastensuojelussa. PS-Kustannus.*

Teoksessa kuvataan konkreettisesti tapoja haastatella lasta ja keskustella hänen kanssaan erilaisissa lastensuojeluun liittyvissä tilanteissa, myös esimerkiksi väkivaltakokemusten käsittelyssä.

8) Miten voidaan ennaltaehkäistä lasten traumatisoituminen lastensuojelussa?

Kannattaa tutustua tuoreeseen raporttiin [THL raportti 12/2020: Mikä auttaa?: Tutkimusperustaiset ja käytännössä toimivat työmenetelmät teininä sijoitettujen lasten hoidossa](#)

ja siellä muun muassa Taina Laajasalon ja Marko Mannisen lukuun Väkivaltaa ja kaltoinkohtelua kokeneiden sijoitettujen nuorten traumakokemukset ja hoito s. 118.

9) Minkälaisena näette järjestöjen roolin ennaltaehkäisevänä esimerkiksi jos hoitoon pääsy viivästyy?

Tätä käsitellään tarkemmin raportissamme [Miten toteutuu väkivaltaa kokeneen lapsen psykososiaalinen tuki? : Tuki ja hoitomuodot sekä potentiaalisten lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten tekijöiden ehkäisevä kuntoutus](#) s. 165:

”Järjestöillä on väkivaltakysymyksiin liittyvää vakiintunutta ja vaativaa erityisosaamista sekä kriisituen että pitkäkestoisemman uhrien kanssa tapahtuvan työskentelyn osalta. Järjestökenttä myös kehittää ja pilotoi uusia kipeästi kaivattuja työmuotoja.”

” Kyselytutkimuksen vastauksissa heijastui myös, että järjestöjen rahoituksen katkonaisuus haastaa toiminnan ennakoitavuuden ja työntekijöiden kokemuksen turvatuista ja vakaista mahdollisuuksista tehdä ja kehittää työtä. Järjestöjen tutkimusyhteistyötä tulee tukea, sillä tätä kautta varmistetaan toiminnan tietoperustaisuus, systemaattinen kehittäminen ja toiminnan arviointi myös järjestökentällä. Vaativia erityispalveluita tuottavat järjestöt ovat osa tulevia OT-keskusverkostoja (ks. luku 7.2.4), mikä parantaa mahdollisuuksia integratiiviseen tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä yhdenmukaiseen toiminnan vaikutusten seurantaan ja arviointiin.”